

Més lluny, hem d'anar més lluny

*Hi ha quelcom més trist
que envellir, i és
continuar essent nen*
Pavese

Algú carregat de frivolitat s'atrevirà a dir, tot fent ús d'un tòpic mal entès, que aquest segle ha passat com una exhalació. Ningú no pot fer una afirmació d'aquestes característiques. En primer lloc perquè només unes poques persones l'hauran vist començar i acabar. En segon lloc perquè, tot i que així fos, la memòria conscient no va més enrere dels cinc o sis anys d'edat i aquest aspecte els impedeix constituir-se en narradors de tot el que ha succeït al llarg d'aquests cent anys. Finalment, un període de temps que, sense entrar en altres detalls, ha sobreviscut a dues guerres mundials més moltes altres més localitzades geogràficament, no reuneix els requisits idonis, precisament, per passar dolçament i ràpidament. Aquestes circumstàncies, si més no, ens haurien d'empènyer a celebrar l'acabament del segle XX i desitjar que el XXI no reproduïxi el model, tot i que no sembla objectiu fàcil d'aconseguir.

Curta o llarga, emperò, aquesta centúria va néixer i ha mort amb el cinema de protagonista. Fou a les acaballes del XIX quan va irrompre aquest invent que ens ha provocat tants de mals de cap, per tant, tot el segle XX s'ha viscut cinematogràficament, una primera part exclusivament en blanc i negre –l'autèntica segons els puristes– i l'altra –molt més menyspreada per aquells mateixos– en colorins.

Tanmateix, pel·lícules bones afortunadament en trobarem a totes les èpoques i només la gran producció actual fa que també s'incrementi notablement el nombre de pel·lícules *infumables* –adjectiu incorrecte per dos motius, el primer perquè cap diccionari català l'admet, el segon perquè això del fumar de cada dia té més enemics–.

El cinema, com totes les coses d'aquest món, el fan les persones. Grans directors i grans actors omplen la nòmina d'aquests cent primers anys. El macro parèntesi englobaria l'obra de Ford fins a Allen, de Mankiewicz fins a Bertolucci, de Chaplin a Wilder, de Hitchcock a Scorsese, de Huston a Truffaut, de Kazan a Spielberg, per només esmentar-ne una breu mostra.

Els actors i les actrius són els que al capdavall donen la cara –que és el que més es recorda–. Newman, Keaton, De Niro, Olivier, Robinson, Pacino, Malkovich, Nicholson o Allen, Welles i Chaplin (aquests tres compaginant papers davant i darrere la càmera) pertanyen al primer grup. Davis, Crawford, Stanwick, Streep, Hepburn (ambdues) o Thurman (un autèntic miracle) farien part del segon col·lectiu.

Fins aquí el breu i més que resumit homenatge *fi de siècle*. Que ningú –missatge adreçat a admiradors i presidents de clubs de fans– no se senti agredit per l'omissió del seu ídol particular. Tots són en un racó o altre de la nostra memòria agraïda. Llarga vida al cinema i llarga vida a Temps Moderns, a punt de tancar el seu setè any d'existència.

*Has de pregar que el camí sigui llarg
que siguin moltes les matinades*

Kavafis